NECESITATEA IMPLEMENTĂRII CONSIMȚĂMÂNTULUI VICTIMEI ÎN CALITATE DE CAUZĂ CARE ÎNLĂTURĂ CARACTERUL PENAL AL FAPTEI

Sandu SARACUȚA,

student, anul II, Facultatea de Drept

CZU: 343.135:343.988:343(478)(094.4) sandu.saracuta@gmail.com

Consimțământul victimei reprezintă un subiect controversat în teoria dreptului penal, din cauza trăsăturilor sale caracteristice şi impactului asupra activităţii infracţionale. Totuși, consimțământul victimei în dreptul penal poate fi perceput în calitate de: cauză care înlătură caracterul penal al faptei; circumstanță atenuantă, semn al unor infracțiuni. În accepțiunea lui Slăvoiu Radu, consimțământul victimei reprezintă „voința victimei manifestată în exterior de a accepta o modificare a stării juridice a unei valori sociale al cărei titular este prin săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală[1]".

La moment, în Republica Moldova, în prisma art. 76, alin. (2) din CP, la stabilirea pedepsei infractorului, consimțământul victimei poate fi perceput ca o circumstanță atenuantă, întrucât „instanța de judecată poate considera drept circumstanțe atenunate și alte circumstanțe, neprevăzute la alin. (1)" din art. 76. De asemenea, consimțământul victimei este un semn al eutanasiei, care este incriminată de legea penală, în art. 148. Astfel, putem conchide că în practica penală a Republicii Moldova, consimțământul victimei reprezintă fie o circumstanță atenuantă, fie un semn al unei infracțiuni.

Pe de altă parte, în practica internațională consimțământul victimei este și o cauză care înlătură caracterul penal al faptei. Consimţământul victimei, ca o cauză justificativă, apare încă din dreptul roman. După Ulpian, „volenti non fit injuria: nulla injuria est quae in volentem fiat (nici o nedreptate nu i se poate face aceluia care voieşte fapta)". În concepţia jurisconsulţilor romani, consimţământul victimei era interpretat extrem de larg, putând să justifice orice faptă contra celui care a consimţit, susţinându-se că fiecare cetăţean are dreptul să dispună liber de persoana sa (inclusiv asupra vieţii, integrităţii corporale etc.).[2]

În prezent, consimțământul victimei este o cauză care înlătură caracterul penal al faptei în Statele Unite ale Americii, în Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord, în baza practicii judiciare, care ulterior a fost codificată. De asemenea, această normă este direct reglementată direct în Codurile Penale al Germaniei (art. 228[3], al Portugaliei (art. 38)[4], al Suediei (art. 7 din capitolul XIV)[5] , al României (art. 22)[6] [6], al Italiei (art.50)[7].

Principalele condiții înaintate consimțământului victimei pentru a înlătura caracterul penal al faptei sunt:

1) Victima trebuie să conştientizeze caracterul acţiunilor care vor fi comise şi să dorească producerea lor, adică să fie responsabilă;

2) Victima trebuie să aibă vârsta începând cu 16 ani pentru ca consenţământul acesteia să fie considerat valabil. Capacitatea persoanei de a realiza pe deplin consecinţele consimțământului; (să nu fie sub influența alcoolului sau a altor substanțe cu efect similar).

3) Acordul victimei la comiterea infracţiunii trebuie să fie exprimat până la realizarea acesteia.

4) Acordul victimei trebuie să fie benevol şi să nu existe o constrângere asupra fizicului sau psihicului persoanei ori a altor persoane ce ar impune pe victimă să îşi de-a consinţământul

5) Consimţământul trebuie dat voluntar, ca rezultat al liberului arbitru al persoanei, evaluat în contextul circumstanţelor înconjurătoare.

6) Apartenența dreptului care a consimțit să fie lezat.

Astfel, în prisma celor enunțate mai sus, putem conchide că în Republica Moldova, de asemenea ar trebuie sa fie inclus consimțământul victimei în calitate de cauză care înlătură caracterul penal al faptei. Ne vom axa punctul de vedere pe 3 argumente :

1. Aplicarea practică în cadrul infracțiunilor privind viața sexuală și alte cauze din practica judiciară a Republicii Moldova
2. Mecanimsele dezvoltate până în prezent de asigurare a unui consimțământ neviciat și conșient.
3. Caracterul subiectiv al dreptului al persoanei care a oferit consimțământul.

Includerea respectivei cauze care înlătură caracterul penal al faptei:

1. Va elucida noțiunea de consimțământ în cadrul infracțiunilor cu caracter sexual.
2. Nu va avea influență asupra infracțiunilor precum eutanasia ori când legea exclude efectul justificativ al acestuia. În acelaşi timp, influenţa consimţământului victimei asupra infracţiunilor contra vieţii şi sănătăţii persoanei, urmează a fi luată în considerare în calitate de circumstanță atenuantă la stabilirea pedepsei penale în cazul prezenţei acestuia.
3. Va da un grad de autonomie al persoanelor cu discernământ asupra drepturilor pe care le dețin.

Referințe:

1. Codul Penal al Republicii Moldova
2. SLĂVOIU R. *Renunțarea la urmărirea penală, 2023, p. 80*
3. VIDAICU M. Articol: *Consimțământul victimei în dreptul penal,* Revista științifică a Universității de Stat din Moldova, 2007, nr.3, p. 201
4. *Codul Penal al Germaniei* [Citat la 16.03.2024], În:https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_stgb/englisch_stgb.html
5. *Codul Penal al Portugaliei* [Citat la 16.03.2024], În: https://wfrtds.org/wp-content/uploads/2021/02/Portugal-Criminal-Code-2006-EN.pdf
6. *Codul Penal al Suediei* [Citat la 17.03.2024], În:https://www.government.se/government-policy/judicial-system/the-swedish-criminal-code/
7. Codul Penal al României , [Citat la 17.03.2024] În:https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/223635
8. Codice Penale, Aggiornato al 23/02/2024, [Citat la 17.03.2024] În:https://www.brocardi.it/codice-penale/

Recomandat
***Doina-Cezara GALAN**, asist. univ., doctorand*